

פניני הצדיקים

לעדכונים, ברכות מזל טוב והודעות - שלחו ל: 054-8410475 | HB0548410475@gmail.com

ללא פרסומות.
ללא חדשות.
ללא פוליטיקה.

מיטב השידורים
מגדולי הרבנים

האזינו לשידור החי | 03-3782000 | באפליקציה | www.radio2000.co.il

במיל: 054-8410475, דוא"ל: HB0548410475@gmail.com

אם ראשונים כמלאכים- האדמו"ר הרב שלמה חנוך הכהן רבינוביץ הי"ד

האדמו"ר הרב שלמה חנוך הכהן רבינוביץ הי"ד מראדומסק- נולד בשנת ה'תרמ"ב (1882) בראדומסק שבפולין. עוד בצעירותו ניכר כי הוא בעל כישרונות גדולים. אחדים מחידושיו בהלכה שחידש מימי נעוריו הודפסו בספרי שו"ת שונים. שקד על התורה הקדושה יומם ולילה. לאחר בר-המצווה הלך ללמוד בישיבת אמסטוב, שם הצטיין כעילוי. לאחר נישואיו היה סמוך על שולחן חותנו והמשיך להתעלות במעלות התורה הקדושה. שמו יצא לשם ולתפארת. חותנו נפטר צעיר ורבינו נאלץ לעסוק במסחר כשהוא מנהל בהצלחה גדולה את החנות של חותנתו האלמנה.

ב-כ' חשוון ה'תרע"א (1910) נפטר אביו. רבינו בגיל 29 שנים בלבד התמנה לאדמו"ר הרביעי לחסידות ראדומסק. הוא יסד רשת ישיבות בשם 'כתר תורה' שמנתה 36 ישיבות ברחבי פולין וגליציה ומנו כ-3,000 תלמידים. רבינו יחד עם חותנו, הגאון ר' משה דוד רבינוביץ, ניהלו את הרשת. תוך כדי הנהגתו הרוחנית המשיך לעסוק במסחר וזכה לעושר רב. את רוב כספו הקדיש להחזקת הישיבות ולתמיכה בעניים. זכה לחסידים רבים ושמעו יצא גם בגליציה. עבודת הקודש של רבינו היתה במסירות נפש ובכוחות עילאיים. מעולם לא ישב על כיסא בביהמ"ד. למרות חולשתו הגדולה עמד במשך כל זמן התפילה.

היו לרבינו מספר בתים בברלין ובתי מסחר לאריגים בלודז', בסוסנובצה ובבנדין. מעולם לא לקח 'פדיונות' אלא הוציא ופיזר הון רב מכיסו לנזקקים ולאנשים שהתרחקו מדרך ה' ומשך את ליבם חזרה לכור מחצבתם בידיעה שלרוב העניות מעבירה את האדם על דעתו. הסתיר את מעשיו. רבים פנו אליו ונושעו. פעל ישועות בקרב הארץ. נודע בתפילותיו עבור כל אדם. בשנת ה'תרע"ד (1914) שהה לצורכי רפואה בהמבורג שבגרמניה ומאחר ראדומסק היתה תחת שלטון רוסי עבר לסוסנובץ.

בפרוץ מלחמת העולם השנייה עבר ללודז'. למרות שהייתה לו אפשרות לעזוב את פולין, הוא סירב להפצרות חסידיו לברוח ואמר: **"רצוני להיות עם כל היהודים"**. בחנוכה ה'ת"ש (1939) הגיע לגטו וורשה, שם התאכסן בבית אחד מחסידיו. למרות חולשתו מהסוכרת ומהתלאות, המשיך בלימודו ודחה הצעות נוספות לברוח. למרות שכל רכושו נלקח, המשיך לתמוך בנצרכים ואירח נזקקים על שולחנו. המשיך במנהגו לבקר אדמו"רים אחרים למרות הסכנות הכרוכות בכך. בשבת י"ח אב ה'תש"ב, פלוגת נאצים פרצה לביתו ורצחו ביניהם את רבינו ואת כל משפחתו הי"ד. נרצח ב-י"ח אב ה'תש"ב (1942). חי כ-60 שנים. ציונו בבית העלמין גשנא בוורשה באוהלו של האדמו"ר מנובומינסק.

סבא (מצד האב): האדמו"ר ר' אברהם יששכר בער (האדמו"ר השני לחסידות ראדומסק). **אביו:** האדמו"ר ר' יחזקאל (האדמו"ר השלישי לחסידות ראדומסק, מחבר 'כנסת יחזקאל'; נפטר ממחלת הסוכרת). **אשתו:** מרת (בת דודו הרה"ק ר' משה אלימלך הכהן). **בתו:** מרת רייזל הי"ד (נישאה לר' דוד משה הכהן רבינוביץ הי"ד מקרימילוב, ראש רשת ישיבות 'כתר תורה'). **מרבותיו:** אביו האדמו"ר ר' יחזקאל, הגאון ר' אפרים צבי איינהורן (אב"ד אמסטוב). **מתלמידיו:** הגאונים ר' דוד קושיצקי, ר' הירש לייב קושיצקי, ר' יחזקאל גרובנר. **מספריו:** **ישובי כהן**- על התורה והש"ס **•ברכת שלמה**- על התורה ועניינים בש"ס

מפאת חולשתו ומחלתו רבינו לאלץ לשהות פעמים רבות בברלין בגרמניה. באחת הפעמים בה שהה שם, חסידו המובהק ר' הירש לייב קושיצקי ז"ל הסתלק לבית-עולמו. חסיד זה גר בברלין אחר נישואיו, פעם אחת כאשר הרופא הוציא שן מפיו, דם רב נזל ממנו רח"ל ולא יכלו לעצור את הדם עד שלבסוף הוא נפטר רח"ל. רבינו היה אז בברלין והלך לנחם את האבלים. רבינו נכנס אל האלמנה ואמר לה: "ה' יתברך הוא אבי יתומים, אבל אני אטפל בהם". האלמנה בכתה ואמרה: "יש לי בת, ורייזל שמה אשר לפתע קיבלה שיתוק ואף לדבר היא לא יכולה כלל, יתפלל נא רבינו עבורה כי תבריא במהרה".

לאחר מספר ימים כאשר רבינו היה בבית החולים הוא התעניין במצב החולה. מקורביו סיפרו לו שאין שינוי. רבינו שאל: "מה דעתם של הרופאים המטפלים בה?". הם השיבו כי הרופאים אמרו נושא לחייה והוסיפו כי "אפילו אם יקרה נס- היא לא תהיה כבר במצב נורמלי". רבינו אמר: "אל דאגה, היא תבריא. יתר על כן, היא תהיה אם בריאה לילדים כאחד האדם". משהורע מצבה, ר' יחזקאל קושיצקי (בן ר' הירש לייב) נכנס לחדרו ואמר לרבינו, שקיבל שיחת טלפון מבית-הרפואה והרופאים לא נותנים כל תקווה ועל הרבי לעזור, כפי שאמר.

הרבי אמר: "אין ברירה. צריך לקרוא לסופר סת"ם שיכתוב קמיע. את הקמיע יקשרו בחוט ואותו יתלו ברגל החולה. ברם, שני תנאים קודם למעשה חייבים להיות: האחד, אסור לה להוריד את הקמיע מהרגל בשום פנים ואופן. השני, שלא יודע דבר לאיש מעניין זה, שכן בזה אני נותן לחולה מהחיים שלי. אם יספרו לאיש זה כמו שמשחקים בחיים שלי". הקמיע נכתב ונקשר לרגל החולה. לאחר מספר ימים למרבה הפלא החולה הבריאה לגמרי. כאשר גדלה, רבינו השתדל בעצמו לשדך אותה. היא נישאה לר' אברהם יעקב רבינוביץ מקשאנוב, עילוי עצום ות"ח מופלג, בן ר' לייזר ממשפחת רבינו זצ"ל (ר' לייזר רבינוביץ היה מנכדי בעל ה'אחד לאברהם'). בשעת השידוך רבינו התבטא בפניו ואמר: "הרופאים חשבו לבטל שידוך זה. אבל רופא כל בשר הוא יושב ומזווג זיווגים". כפי שאמר רבינו נולדו להם ילדים בריאים ושלמים.

קרדיט תמונה: [greatzeal22](#), [Wikimedia Commons](#), CC BY-SA 4.001

האדמו"ר הרב שמעון שלום קאליש מאמשינוב זצ"ל – נולד באמשינוב ב-י"א תמוז ה'תרמ"ג (1883). משחר ילדותו היו ניכרים בו גיוני מלכות, והתנהגותו האצילית, קדושתו ופרישותו הפליאו את רואיו ומכיריו וכל רגעיו היו קדושים לתורה ולתפילה. בית אביו המה מרוב מבקרים, הסתובב רבינו שהיה באותה תקופה ילד צעיר, טיפות נוחם טיפטף לאותם היהודים מרי הנפש ושבורי לב שבאו להיושע בישועה ורחמים וכן דאגתו הראשונה הייתה להאכיל ולהשקות ולדאוג למקום שינה לבאים. בשנת ה'תרע"ח (1917), לאחר פטירת אביו, חלק מחסידי אביו קיבלוהו כאדמו"ר. בגלל מצבו הבריאותי בחר את מקום הקיט אוטבוצק הסמוכה לווארשא, שם הקים בית מדרש והמוני חסידים נהרו לאוטבוצק, להסתופף בצל קדשו בשבתות ובמועדים.

דברי תורתו נאמרו בהתלהבות הנפש, ומכל דיבור ודיבור נבעו אהבת השם ואהבת ישראל. מסירות נפשו למען הזולת הייתה עצומה. תשובותיו הקולעות הצטיינו בבהירות ובפקחות וחריפות. בשנת ה'תרצ"ג (1933) ביקר בארץ ושהה בה למעלה משנה. לאחר מכן שב לפולין (עם מגמה לחזור ולהתיישב בארץ) אולם בינתיים פרצה מלחמת העולם השנייה, והוא נאלץ להימלט מפני הגרמנים מוורשא לוויילנה, לקובא עד ליפן ושנחאי. בדרך בריחתו, זכה רבינו לסייעתא דשמיא מיוחדת, ובכל מקום ששהה בנדודיו, עלה בידו לברוח בטרם הגיעו אליו הגרמנים.

בשנחאי יצא שמעו הטוב והלך לפניו בקרב כל הפליטים והתושבים. מפורסם לאיש מופת. כאשר התגורר באזור הצרפתי של העיר, הופץ המקום כולו על ידי הטייסים האמריקאים וכל הבניינים נחרבו כליל, מלבד הבניין בו התגורר. הידיעה התפשטה ויהודים שהצליחו לצאת מהגיטו וכן גויים מקומיים שאימת ההפצצות נפלה עליהם, רצו למצוא מחסה בבית רבינו כל פעם שנשמעה האזעקה המתריעה על הפצצה. במשך הזמן, נעשה רבינו מנהיגם של כל הגולים. בשנת ה'תש"ו (1947) היגר לארה"ב ופתח בית-מדרש בוויילאמסבורג ובהמשך בבורו-פארק. נפטר ב-י"ט אב ה'תשי"ד (1954) לאחר מחלה פתאומית בניו יורק. את גופו הקדוש העלו לארץ, ונטמן בטבריה בבית החיים הישן, בנו ר' ירחמיאל יהודה מאיר מונה לממלא מקומו כאדמו"ר.

סבא (מצד האב): הרה"ק ר' יעקב דוד מאמשינוב. **סבא (מצד האם):** הרה"ק ר' שמואל משה אלברשטיין מביאלה. **אביו:** האדמו"ר ר' מנחם. **אמו:** מרת אסתר גולדה. **אשתו:** מרת פייגא ברכה (בת דודו ר' ישעיה קאליש מפשיסחא). **ילדיו:** האדמו"ר ר' ירחמיאל יהודה מאיר. **מרביתיו:** אביו האדמו"ר ר' מנחם, דודו ר' ישעיה קאליש מפשיסחא (השתלם אצלו בתורה ובחסידות). **מספריו:** **יאמרי רצון • משמיע שלום** – על הימים הנוראים, חג הסוכות, גלות וגאולת מצרים והגאולה העתידה.

ניסים רבים ליוו את גלותו של רבינו ועל אחד מהם סיפרה כלתו, אשת בנו האדמו"ר רבי ירחמיאל יהודה מאיר מאמשינוב זי"ע, שהיה עימו לכל אורך הדרך. פעם אירע שעל שולחנו בחדרו שבשנחאי, היו **מסמכים אסורים, שעסקו בענייני העברת כספים לתלמידי הישיבות הפליטים, אילו חלילה היו נתפסים המסמכים הללו, היו גוררים אחריהם עונש חמור מאוד**. והנה, נכנסו שוטרים לביתו של רבינו, הביטו לכל פינה והתבוננו על השולחן, והתקיים בהם מאמר הכתוב: **"עֵינֵי לֶקֶח וְלֹא יִרְאוּ"** (תהילים קטו, ה), והם יצאו כלעומת שבאו...

יפר הרב ר' אברהם זאב טרגר שסיפר לו האדמו"ר מאמשינוב כשהוא עצמו הגיע לאמריקה, שהוא מעשה של לפני יותר מעשרות שנים, הייתה אז **כל פרנסתם של הרבנים כלי הקודש והאדמו"רים, מקופת בית-הכנסת, דהיינו מהנדבות, שנדבו ונתנו בביהכ"נ**. אמר לו הרבי זצ"ל, שהוא שם לב, שאדם מקבל עליה ועולה לתורה, בממוצע, אחת לחודשיים או לשלושה חודשים, והנה הוא עומד ליד התורה, ומתחיל לחשב כמה הוא יתן, סכום כזה או כזה, אולי סכום פלוני אינו מספיק, אולם סכום אחר, הרי זה יותר מדאי קשה עבורו, אולי בכל זאת יתן סכום כזה, הרי לא מתאים לו שהשני יתן סכום גדול ממנו.

בינתיים כבר קראו בתורה והסתיימה העליה. אמר לו הרבי, אדם כבר זכה לעלות לתורה מברך ברכה לפניו וברכה לאחריה, **ומחשבות ראשו, כשהוא עומד ליד הס"ת, הן כמה לתת או לא לתת**, מדוע שהוא לא יביט בתורה פנימה, שידע מה שקוראים. הרי הרגע הוא בירך עליה ונתן לנו תורת אמת וחיי עולם נטע בתוכינו, אם כן שיזכה לראות את זה. משום כך, **למרות הנזק הממוני הכרוך בזה, ביטל שם הרבי את התשלומים בעליות לתורה, כי הפסד ממוני לא תפס אצלו מקום, כשעל הפרק עמדה שאלת עלייתם הרוחנית של המסתופפים בצילו**.

יפר הרה"ח ר' יהודה מנחם בויס: עברו מספר שנים לאחר נישואי ועדיין לא נושעתי בזרע של קיימא, נסעתי לאמריקה ביחד עם זוגתי אל הרה"ק רבי שמעון שלום מאמשינוב זצ"ל, כדי להתברך מפיו. חותני הרה"ח ר' בעריל לודמיר ע"ה אמר לבתו, זוגתי, שתבקש מהרה"ק בחזקה. והנה כשנכנסנו לחדרו של הרה"ק, עמדתי אצל הרה"ק וזוגתי ישבה מרחוק, הגשתי את הקוויטל, והתחיל הרה"ק לדבר עימי במילי דעלמא, אמרה זוגתי להרה"ק שרוצה להיושע, אבל הרבי המשיך לדבר אלי במילי דעלמא, וזוגתי חזרה עוד הפעם על בקשתה, וכן היה כמה פעמים, אבל הרה"ק לא פנה לדבריה, רק המשיך לדבר במילי דעלמא. גם שאל אותה איזה מילי דעלמא. כך עבר זמן מה, עד שפתאום לקח את כובעו שהיה מונח על השולחן והניחו על ראשו, והזדעזע ואפשר עמד ממקומו, איני זוכר והתחיל לברך ולברך (רבינו הרגיש שאותו הזמן הוא עת רצון). **חזרנו תיכף לארץ ישראל, וכעבור עשרה חודשים נולד לנו בן זכר**.

הרב אלכסנדר סנדר אייכנשטיין זצ"ל - נולד בשנת ה'תק"ל (1769) בכפר סאפרין שבגליציה. עוד בילדותו נודע בשקדנותו ובהיותו כבן שבע שנים כבר היה שגור על פיו בבא-קמא, בבא-מציעא ובבא בתרא, עם כל השיטות עד הש"ע ומפרשיו. רוב ימיו סבל מחסור בפרנסת ביתו. קיבל את כל הניסיונות בשמחה. ענוותן. שפל בעיניו ונבזה וסבל לסבול כל חירופין. **בצעירותו למד אצל האדמו"ר הצדיק הרב יעקב יצחק הלוי הורביץ (ה'חוצה מלובלין' זע"א), שהעיד עליו כי הוא מל"ו צדיקים שבדור.** לאחר נישואיו התמנה לאב"ד בזידיטשוב, ולאחר מכן עבר לעיר ז'וראבנו. בשנת ה'תקע"ב (1812) ייסד את חסידות קומרנא ושימש כאדמו"ר הראשון שלה. גאון עצום חריף בנגלה ובקי בחכמת הנסתר. נפטר ב-כ"א אב ה'תקע"ח (1818). חי כ-49 שנים. ציונו באוהל שהונגריה. בנו, ר' יצחק אייזיק יהודה יחיאל ספרין מילא את מקומו כאדמו"ר השני מקומרנא.

סבא (מצד האב): ר' צבי (בנו של ר' אלכסנדר, בן ר' צבי שהיה חתנו של ר' יום טוב ליפמן הלר, בעל 'תוספות יום טוב'). **אביו:** הרה"ק ר' יצחק אייזיק מסאפרין (ראש שושלות זידיטשוב וקומרנא). **אמו:** מרת הינדא (בת ר' צבי הירש). אחיו: הרה"ק ר' צבי הירש מזידיטשוב (בעל 'עטרת צבי'), ר' משה מסאמבור (בעל 'תפילה למשה'), ר' ישכר בעריש מזידיטשוב, ר' יום טוב ליפא מסאמבור. **אשתו:** מרת חנה (בת ר' יעקב קופל ומרת מאטיל ליקובר). **ילדיו:** האדמו"ר ר' יצחק אייזיק יהודה יחיאל ספרין (ממלא מקומו כאדמו"ר מקומרנא, בעל 'היכל הברכה'). חתניו: ר' ברוך אפשטיין, ר' אשר ספרין. **מרבתי:** הרה"ק ר' יעקב יצחק הלוי הורביץ (ה'חוצה מלובלין'), אחיו הרה"ק ר' צבי הירש מזידיטשוב (רבו המובהק). **מספריו:** יזכרון דברים - פלפולים, חידושים וביאורים, דברי מוסר, חסידות וקבלה, שו"ת.

יפר בנו ר' יצחק אייזיק יהודה יחיאל ספרין על אביו בספרו 'נתיב מצוותיך' כי אביו רבינו למד רוב היום מעוטף ומוכתר בטלית ותפילין, ונפשו הייתה שבעה ופניו היו מלהטות מאור התורה, עד שמרוב אהבת התורה ומתיקותה שכח הרבה פעמים לאכול, ופעם אחת בעומק לימודו בענייני מקוואות ראשונים ואחרונים עם בית יוסף והשו"ע אירע כי לא אכל ממוצאי שבת קודש עד יום חמישי בשבת, וביום חמישי נכנס אליו תלמידו הרה"ק ר' יהודה צבי מראזלא זי"ע ושאלו: "מדוע רבינו לא אכל ממוצאי שבת עד ליום חמישי?". וענה לו רבינו: "בני חביבי, תאמין לי כי לא התכוונתי כלל להתענות, אלא מרוב אור התורה שבעה נפשי ולא הרגשתי ולא ידעתי כלל אם אכלתי או לא, ואילו הרגשתי שלא אכלתי לא הייתי עושה זאת".

לרבינו היו כמה שונאים שרדפו אותו, באחד הימים התכנסו שונאיו כיצד להזזיק לרבינו והעלו רעיון לחפש נערה ענייה ולהציע לה כסף שתבוא בפניו בי"ד להעיד נגדו על עבירה חמורה שעבר. כאשר שמעה המשרתת, ששרתה בבית את דבריהם, נחרדה מאוד, והחליטה להתייצב בפניהם ולהציע עצמה שהיא זו שתלך להעיד נגדו, אבל התנתה, שישלמו לה מראש שלוש מאות רייניש (מטבע מקומי) עבור זה, הם ניסו לעמוד על המקח, אבל כשראו שהיא מתעקשת, חשבו, הרי יש לפנינו נערה מן המוכן, ומה לנו לחפש בחוץ ולא נדע אם נמצא עוד כזאת, ולכן הסכימו לתת לה את הסכום, ושהיא תלך לבי"ד לתבוע אותו לדין.

ביה"ד שלח הזמנה לרבינו. כאשר התייצב בפניו בי"ד, פתחה הנערה את פיה והתחילה לספר כביכול על העבירה החמורה של הרה"ק, וכשסיימה את הסיפור אמרה לבי"ד: **"אם אינכם מאמינים לי, הנה לפניכם שלוש מאות רייניש, ששילמו לי, כדי שאספר לפניכם את זה"**, ובזה התגלה קלונם של רודפיו. כשנשאלה הנערה, מה ראתה לעשות כדבר הזה, ענתה, שכאשר שמעה את דברי השונאים, הבינה, שיתכן וימצאו נערה מסכנה שתתפתה לעשות את המעשה, והרי אין לבי"ד רק מה שענינו ראות, וחששה שמא לא יצליחו הבי"ד לחשוף את האמת, לכן החליטה היא לקחת על עצמה את המשימה ולחשוף את מחשבתם הרעה.

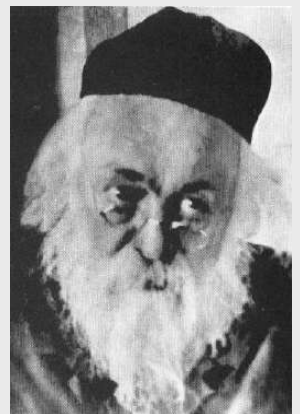
רבינו התרגש מאוד ממעשה זה, ושאל אותה, מה היא מבקשת בתמורה לחסד שעשתה איתו. הנערה ענתה שהיא יתומה ואין לה צורך בכלום, כי היא עובדת בבית אדונה, המספק לה כל צרכה. אמר לה: **"מורי ורבי הצדיק מלובלין מסר לי שתי נשמות ונשארה בידי נשמה אחת. אותה אני מוסר לך, שיוולד לך בן שיאיר את העולם"**. היא הייתה אמו של הרה"ק מליסקא (הרה"ק ר' צבי הירש פרידמן - י"ד אב תרל"ד), ולכן גם החזיקו עצמם הרה"ק מקאמארנא והרה"ק מליסקא לאחים ברוחניות, וידידות גדולה שררה ביניהם.

בחודשים האחרונים לחייו נסע לאוהל כיוון שידע ששם יפטר מן העולם, ואכן נסתלק ב-כ"א אב שנת ה'תרע"ח, ולפני פטירתו מסר לחברה קדישא מכתב סגור ואמר להם שביום כ"ח תמוז ה'תר"א (23 שנים לאחר מכן!) יפתחו אותו, וכאשר פתחו את זה, ראו שהיה כתוב שם, שמי שיפטר מהעולם ביום זה, שיקברו אותו לידו. ובאותו יום התבקש לבית-עולמו הגאון רבי משה טייטלבוים (הראשון, בעל ה'ישמח משה'), ובנו אוהל מעל שניהם.

יפר הרה"ק ר' חיים אלעזר שפירא (בעל 'מנחת אלעזר' ממונקאטש זי"ע): בשעת הלווייה סמוך לקבורה, הגיע שליח ובידו מכתב דחוף למסור לידי רבינו ובו היה כתוב שבנו ר' יצחק אייזיק נפל למשכב, וצריך לרחמי שמים מרובים. אולם בעת שהגיע השליח, כבר רבינו לא היה בין החיים, ועל כן מסר השליח את המכתב לר' משה טייטלבוים (בעל ה'ישמח משה'), ששימש אז ברבנות באוהל, וקרא את המכתב ה'ישמח משה' סמוך למטתו בקול רב בבכי ודמעות, וביקשו לעורר רחמים ולפעול רפואה שלימה לבנו. **"נענע רבינו ראשו ב' פעמים כמסכים"**. בראות זאת ר' משה, הבין שהיא עת רצון, והתחיל לצעוק בהתעוררות רחמים בעד כלל ישראל, "הלא גם אנו בניו למקום, וגם אנו צריכים רחמים גדולים". אבל שוב לא קם ולא זע הנפטר.

אחר פטירת רבינו התגלה הרה"ק ר' יעקב יצחק הלוי הורביץ (ה'חוצה מלובלין' שנסתלק ג' שנים לפניו בשנת ה'תקע"ה) בחלום הלילה אל אחיו ר' צבי הירש מזידיטשוב (בעל 'עטרת צבי'), ואמר לו על אחיו (רבינו) כי היה מל"ו צדיקים שבדור, ונשמתו יצאה באותו יחוד, שיצאה בו נשמתו של עשרת הרוגי מלכות.

הגאון רבי חיים הלוי סולביצ'יק זצ"ל: נולד בוולוז'ין (בלארוס) בשנת ה'תרי"ג (1853). מכונה 'רב חיים מבריסק'. אבי שיטת בריסק בלימוד התורני. ראש ישיבת וולוז'ין. לאחר שאביו נפטר עבר לסלוצק. חזר לוולוז'ין בשנת ה'תרל"ג (1873). בגיל 27 היה ראש ישיבה כמשנה לגאון ר' נפתלי צבי יהודה ברלין (הנציב מוולוז'ין). בשנת ה'תרנ"ב (1892), עם סגירת הישיבה נעשה לרב העיר בריסק. שיטתו הייתה התמקדות המעמיקה בסוגיות והעדפתה על רכישת ידע ושליטה רחבים בתלמוד. ענותו. הקפיד מאד בכבודם של אחרים. **למרות שהיה מעשן, נמנע מלפלוט את העשן כאשר שהה בנוכחות בני אדם, והיה בולע את העשן אל קרבו למרות הסכנה שבדבר.** כאשר נשברי לב ואלמנות עמדו על הפרק, היה מעדיף אותם על פני אחרים. בעל חסד מופלג. בתחילת כהונתו, מסרו לידיו את משכורתו מידי הקהילה, אך הוא חילק מיד את הכסף לעניים, עד שנאלצו למסור את משכורתו לידי הרבנית. בגדיו היו בפשטות מופלאה. נפטר ב-כ"א באב ה'תרע"ח (1918). חי כ-65 שנים. ציונו בוורשה.

סבא (מצד האב): הגאון ר' יצחק זאב. **אביו:** הגאון ר' יוסף דב (יושה בער, בעל 'בית הלוי'). **אשתו:** מרת ליפשא (בת הגאון ר' רפאל שפירא, נכדת הנצי"ב; נישאה לו בהיותו כבן עשרים). **ילדיו:** הגאונים ר' אברהם גרשון, ר' משה (מראשי ישיבת רבנו יצחק אלחנן), ר' ישראל גרשון, ר' יצחק זאב (הגרי"ז, ממשיך שושלת בית בריסק). **מרבותיו:** אביו ר' יוסף דב. **מתלמידיו:** הגאונים בניו ר' יצחק זאב, ר' משה, ר' ברוך בער לייבוביץ (ראש ישיבת קמניץ), ר' שמעון יהודה שקופ (מחבר 'שערי יושר'), ר' אלחנן בונם וסרמן הי"ד (מחבר 'קובץ שיעורים'), ר' יחזקאל אברמסקי, ר' איסר זלמן מלצר (מחבר 'אבן האזל'), ר' חיים יצחק בלוך הכהן (מחבר 'דברי חיב"ה'), נכדו ר' יוסף דב סולוביצ'יק מבוסטון. **מספריו:** **יחידושי רבנו חיים הלוי-** על הרמב"ם • **יחידושי הגר"ח-** על הש"ס, ובכללם מסכתות בבא קמא ובבא מציעא (נדפס לאחר פטירתו).

סיפור ר' אהרן סולביצ'יק שליט"א על הווצרותה של השושלת הנפלאה של ת"ח שעליה נמנו בין השאר ה'בית הלוי', הגאון ר' חיים מבריסק וצאצאיהם. בזמן הגאון ר' חיים מוולוז'ין חי יהודי בשם ר' משה סולביצ'יק, הלה עסק בסחר בעצים והיה בעל יערות והיה ידוע בעשירותו המופלגת ובידו הנדיבה לעזור ולסייע לכל נצרך. ויהי היום ועושרו הלך לפתע לטמיון והדבר היה לפלא גדול. בפקודת ר' חיים מוולוז'ין הושיבו בי"ד מיוחד כדי לבדוק את כל עסקיו במגמה למצוא את העילה לנפילתו הפתאומית. לאחר בירורים מדוקדקים הגיעו הדיינים לכלל מסקנה שלא היה שום דופי בניהול העניינים. הסברה היחידה, שהעלו בדבר סיבת הירידה מנכסיו של ר' משה, היתה מה שעבר על דברי חכמים "**המבזבז אל יבזבז יותר מחומש**". בזה שחילק מכספו ביד נדיבה לכל פושט יד ולכל נזקק ונצרך. ר' חיים זצ"ל דחה את המסקנה הזו באומרו כי לא יתכן שעל דבר זה נענש בעונש החמור הזה.

ר' משה עצמו, הואיל ונשאר פנוי מעסקיו, פנה לעבר ביהמ"ד והחל ללמוד במרץ רב ובעיון גדול. **חיש מהר התגלה כבעל כשרון ועשה חיל בלימודו. עלה ונתעלה, עד שנחשב בין טובי הלומדים. גם את בניו הולך עמו לביהמ"ד, עד שיצא שמעם כגדולים בתורה.** כעבור כמה שנים אמר ר' חיים מוולוז'ין: "**עכשיו אני מבין את פשר נפילתו הכלכלית של ר' משה. כפי הנראה רצו לתת לו מהשמיים שושלת מפוארת של ת"ח, כשכר גדול על הצדקה שפיזר. אלא שמבית עשירים לא ייתכן, שתצא שושלת כזו. לפיכך נטלו ממנו את העשירות כדי שילמד תורה מתוך הדחק, ועתה יכולים לזכות אותו בדורות של ת"ח מופלגים**".

הגאון ר' חיים היה רבה של בריסק, אבל מימיו לא חתם את עצמו בשם "אב בית דין דקהילת בריסק". ברוב ענוותנותו הטהורה סלדה נפשו מתארים, ואפילו בתוארו האמיתי כאב"ד בריסק לא רצה לחתום. פעם אחת בלבד השתמש ר' חיים בתוארו כרבה של בריסק: הדבר היה כשהודיעוהו שאלמנה אחת, הגרה בירכתי העיר צריכה סיוע ועידוד. כששמע זאת, הזדרז ללכת לבקר אצלה. מלווהו כפי הנראה היה צעיר יותר וזריז יותר. **ביקשו ר' חיים שיקדימו אצל האלמנה ויאמרו לה: 'הרב מבריסק מגיע לכאן'. כאן השתמש ר' חיים בתוארו לשמח ולהרנין לב אלמנה: הרב מבריסק מגיע לכאן...**

בספר 'מרבצי תורה ומוסר' מסופר על רבינו, שבעת השריפה הגדולה בבריסק בשנת ה'תרנ"ה, נשרפו בתיהם של רבים מיהודי העיר. רבינו יומם ולילה השקיע את כל כוחותיו באיסוף כספים לשיקום בתיהם ובעידוד נפשי למשפחות שנותרו ללא קורת גג. באותם ימים שלאחר השריפה, לא ישן בביתו, אלא הלך למסדרון המשופע של ביה"כ וישן על הרצפה. כל הפצרותיהם ובקשותיהם של בני ביתו, שינוח בבית על מיטתו לא הועילו. תשובתו הייתה: "**כיצד אני יכול לשכב על המיטה, בשעה שכ"כ הרבה יהודים נותרו ללא קורת גג לראשם, ואינם יכולים לישון על מיטתם?**", כך ביטא את ההשתתפות בצער הזולת בצורה המוחשית ביותר, כיאה למנהיג ומורה דרך בדמותו.

פעם אחת פגש רבינו באחד מתלמידיו שפרק עול תורה. כאשר נתקל התלמיד בדמות רבינו ובעניו החדות שנעצו בו מבט נוקב וכואב, מיהר להצטדק ולנמק, מדוע החליט להפנות עורף לדרך התורה. "שאלות באמונה הציקו לי". הוא אף הציג כי יציג בפניו את שאלותיו באמונה, כדי לשמוע, אם יש תשובה. "לכל שאלה יש תשובה", ענה הרב, "אלא שאין בכוונתי להשחית את זמני על כך, שכן שאלותיך אינן שאלות אלא תירוצים, שנועדו להשקית את מצפונך ולהצדיק את נטייתך ללכת אחר תאוותיך. יצרך הרע ורצונך לעשות ככל העולה על רוחך. הם שגרמו לך לפרוק עול תורה ומצוות. אותן 'שאלות באמונה', לא נועדו אלא לתת מסווה אידיאולוגי מכובד לרדיפה אחר היצרים, ולפיכך, לא שאלות הן שאלותיך- אלא תירוצים". (אור דניאל)

חכמי בריסק ובעלי תריסין שבה, נהרו לביתו של הגאון רבי חיים הלוי סולביצ'יק זצ"ל, כדי לזכות לשמוע את שיעורו של רבם הנערץ. כל מי שיד לו בעסק התורה הזדרז למקום זה להתבשם מחידושיה. אף הגאון רבי ישעיה זאב וינוגרד, ר"מ בישיבת 'תורת חיים' בירושלים, שנקלע לבריסק בדרכו לגיוס תרומות לטובת ישיבתו, הצטופף בינותם ונדחק אל השורה האחרונה כדי להאזין לשיעור. רבי חיים הרצה את שיעורו בחריפות, ובו חידש חידוש נפלא, אשר היה יסוד כל השיעור. הכל האזינו בדומיה ובחרדת קודש לדבריו. לפתע, החל רבי ישעיה להרגיש שלא בנוח. זה עתה עסק בלימודו במסכת חולין בפרק העור והרוטב, כמנהגו מימים ימימה- ללמוד שמונה דפים לפי סדר הש"ס בכל יום לאחר התפלה, ושם מבוארת סתירה מוחצת ליסודו של רבי חיים.

תחילה לא הרהיב עוז להפר את הלימוד מתוך יראה, אולם בהמשך לא עמד עוד בלשונו וקרא בקול ענות חלושה: "כמדומה שבפרק העור והרוטב". מיד היסו אותו החכמים לבל יפריע למהלך השיעור. אך אוזניו הרגישות של רבי חיים כבר קלטו דבר מה. "אימרו מה שרציתם לומר!" - דרש רבי חיים. נענה רבי ישעיה: "כמדומה שבפרק העור והרוטב כתוב אחרת". הרעים רבי חיים בקולו ואמר: "לא רק כמדומה, אלא שבעור והרוטב כתוב מפורש הפוך ממה שאמרת!" והפסיק באמירת השיעור. (פניני רבינו הגרי"ז)

בנו, ר' יצחק זאב תיאר את אביו: "אבי הגאון ר' חיים מבריסק היה 'איש-חסד' פשוטו כמשמעו!!! מעולם לא ננעלה דלת ביתנו. לא ביום ולא בלילה, ולא רק אנשים במצוקה הגיעו לאבא, אלא אף אדם משועמם היה עולה ומכין שתי כוסות תה ונכנס לחדרו של אבא שקיבלו תמיד בסבר פנים יפות כאילו הוא המתין לו, זוכר אני כילד שהייתה אלמנה בשכונתנו שפונתה מביתה מחמת שלא שילמה שכר דירה, ואך טבעי היה הדבר, שעלתה להתנחל עם ששת ילדיה בבית אבא שקיבלם ואירחם במשך חודשים ארוכים. כאשר במקרים אחדים היו נשים, אשר הביאו את התינוק ונטשוהו בביתנו. אבא שילם למינקת וגידל ילדים אלו כבניו ממש, ואף דאג לשדכם וחיתן אותם מכספו האישי!!! הוא אשר אמרתי: 'אבא היה 'איש-חסד' גדול מאוד-מאד, יתירה מזאת: זכורני, שפעם שאלו את אבא, לשם מה יש דלת בכניסה? הרי היא אינה חדלה מלסוב על צירה מריבוי הנכנסים והיוצאים?? ואבא ענה: "רוצה אני לצאת ידי חובת מזוזה אף לשיטת הרמב"ם, שפסק שרק פתח, שיש בו דלת חייב במזוזה". כשהלה אחוז התפעלות מדברי הרבי.

הוסיף בנו וסיפר: "זכורני, אף שפעם אחת הגיע אדם לביתנו ולקח ספר מהארון, בלי לשאול ושלא על מנת לשאול. בכל יום נטל ספרים בזה אחר זה, ואבא רואה ושותק ואומר לנו: 'תעלימו עין! כנראה שמצבו דחוק ונאלץ הוא למזומנים. אנא מכם אל תמנעוהו!!!' וכך רוקן הלה את כל הספריה שעמדה ריקה במשך כמה ימים. והנה ביום בהיר הופיע ה-'מריקן' שוב ולקח אף את הספריה כשאבא מצוונו שלא לומר דבר! וכשיצא הלה מביתנו נשא אבא עיניו לשמיים ואמר: "ריבונו של עולם, גלוי וידוע לפניך, שאני נותן לו את הספרים ואת הספריה במתנה גמורה ומכל הלב, אנא תשמרהו מכל רע ותן לו פרנסה בריווח!!!"

פעם שמע רבינו על קרובת משפחתו, שנפטרה והלכה לבית-עולמה והשאירה בצוואתה את הירושה לר' חיים. כל הירושה כללה כמה מצעי מיטה. נסע ר' חיים לקחת את הירושה. בדרכו חזרה לביתו, ניגשה אליו אשה עניה, כשהיא ממררת בבכי על מר גורלה, שאין לה מה לאכול ואין לה לתת לבני-ביתה אפילו לחם צר ומים לחץ. ר' חיים אמר לה: "הנה המצעים המונחים כאן, אתן לך אותם, תמכרי אותם, ויהיה לך לפרנס אותך ואת ילדייך". ואכן האשה לקחה את המצעים ועשתה כדבריו. כאשר הגיע לביתו, שאלה אותו הרבנית: "היכן המצעים?" השיב לה, כי הם אבדו בדרך חזרה לביתו. נאנחה הרבנית ואמרה מתוך צער: "חבל, לפחות אם היית מוסר אותם לעני". ר' חיים השיב לה מיד: "תנוח דעתך, אכן כך עשיתי".

הגאון רבי אהרן רוקח מבעלז זצ"ל - נולד להוריו בשנת ה'תר"מ (1880) לאחר שיותר מ-12 שנים לא זכו לפרי בטן לאחר שאמו הגישה פתקא אל חמיה מהר"י וביקשה ממנו שיתפלל עבורם. על כך ענה לה כי בעלה רוצה נשמה שלא הייתה בעולם כבר חמש מאות שנה. האדמו"ר הרביעי לחסידות בעלזא. בגיל ארבע התייתם מאמו וגדל בבית סבו (אדמו"ר רבי יהושע). עוד בנעוריו היה ספון באהלה של תורה נודע כעילוי. עלה על כס אביו לאחר פטירתו. האדמו"ר הרביעי של חסידות בעלזא. איבד את כל משפחתו בשואה. שהה כפליט בפרמישל. בשנת ה'תש"ג (1943) הוברחו מגטו בוכניה (פולין) להונגריה יחד עם אחיו, האדמו"ר ר' מרדכי על ידי קצין הונגרי לשעבר תמורת ממון רב.

בשנת ה'תש"ד (1944) הוברח שוב עם אחיו לארץ ישראל לאחר שנודע להם שהגסטאפו עוקב אחריהם ודורש מממשלת הונגריה את הסגרתם. שם התיישב בתל-אביב. הקים מחדר את חסידות בעלזא בארץ ישראל. תחילה בתל-אביב ולאחר מכן בירושלים, בני-ברק וחיפה. **דן לכף זכות כל אדם**. ענוותן מופלא. מיעט באכילה. לא היה מסוגל לשמוע רע על שום יהודי, ואפילו ברמז. הרבה בסיגופים ותעניות. **בעל רוח-הקודש**. **גאון**. יראתו מהקב"ה הייתה מופלאה. הצדיק ידע ואף רמז מתי יפטר. נפטר ב-כ"א מנחם אב. ציונו בהר המנוחות בירושלים ה'תשי"ז (1957). בהלוויתו ליוו אותו עשרות אלפים. חי כ-77 שנים. בן אחיו, ר' ישכר דב רוקח המשיך את דרכו.

אביו: אדמו"ר ישכר דוב רוקח מבעלז. **אימו:** הרבנית בתיה רוחמה (נכדת הרב אהרן טברסקי מצ'רנוביל). **סבא:** אדמו"ר רבי יהושע (מצד אביו). **נשותיו:** הרבנית מלכה (בת דודו, ר' שמואל מסקאהל-נישא בשנת ה'תרנ"ח), הרבנית חנה (בתו של הרב יחיאל חיים לאבין ממאקווא ואלמנת האדמו"ר יוסף מאיר פולק מבערגסאז אשר נרצח בשואה-נישא בשנת ה'תש"ט). **מרבותיו:** הגה"ח ר' ישראל ראווער. **ילדיו מזיווג ראשון:** אברהם יושע העשיל (נפטר בצעירותו), אלעזר מנחם נחום (נפטר בצעירותו), ר' ישראל (חתן ר' אליהו חיים מסקאהל), ר' משה (חתן רבי פנחס שלום מוולברום), איידעלע (מזיווג ראשון-אשת ר' משולם ישעיה זושא טברסקי בן ר' פנחס מאוסטילא), מירל (בזיווג ראשון אשת ר' יודא ווגשל מלבוב, בזיווג שני אשת רבי משה אליקים בריעה ז"ק), רבקה מרים (אשת ר' שמואל פרנקל בן רבי אברהם יהושע העשיל מהיבנב), שרה ברכה (אשת ר' ישראל רזנפלד בן רבי נפתלי שמואל צבי מקמינקא). **מתלמידיו:** אחיינו, ר' ישכר דב רוקח, ר' מרדכי מבילגוריא, ר' יהושע מנחם אהרנברג (מ"ס דבר יהושע ואב"ד בתל אביב), ר' צבי הירש רזנבוים (האדמו"ר מקרטשניף - ירושלים), ר' אברהם חיים ראטה (האדמו"ר משומרי אמונים), ר' חי יצחק טברסקי (האדמו"ר מרחמסטריווקא-ארה"ב), ר' משה נתן נטע לעמברגר ממאקווא, ר' יוחנן סופר (האדמו"ר מערלוי). **אחיו (חורגים):** האדמו"ר ר' מרדכי מבילגוריא, ר' יהושע מיארסלוב ור' שלום מאפטא. **אחותו (חורגת):** הרבנית העניא (בעלה בזיווג ראשון: אדמו"ר רבי ברוך הגר מסרט-ויז'ניץ ובזיווג שני ר' נפתלי פרלוב מתל אביב).

להלן סיפורו המופלא של ר' אברהם למפל ז"ל המראה בעליל, כי הרב היה בעל רוח-הקודש: בשנים שלפני המלחמה, בתקופה שלאחר נישואיו, עסק לפרנסתו במסחר ה'קטקטיל', והיה קונה סחורה בזול ומוכרה ביוקר, וכך הרוויח את לחמו. ברם, לעתים עסק באופן בלתי רשמי בלא לדווח על הכנסותיו לרשויות. **עד שביום בהיר נתפס בעלמת המס, והיה צפוי למשפט קשה, הנושא בחובו גזר דין ועונש כבד מנשוא**. באותם ימים הזדמן לידו מסחר מסודר וחוקי, אך כדרך שמי שנכווה ברותחין נזהר בפושרין - פחד לסגור את העסקה, ולכן נסע לקבל את ברכתו של רבינו. טרם היכנסו אל הקודש חשב ר' אברהם בליבו, כי לא יזכיר כלל את עניין המשפט בפני הקודש מרוב ביישנותו, אלא יזכיר אך ורק את העסקה, אשר עומדת עתה טרם חתימתה, ובמחשבתו יכוון אל אותו משפט קשה, הצפוי לו.

נכנס הלה בדחילו ורחימו והגיש למרן את הקוויטל, מרן קרא את הפתקא ובירך אותו בהצלחה במסחרו. לפתע הרים הצדיק את עיניו והביט חליפות בר' אברהם ובקוויטל, אחר נענה ואמר לו: **"אם אפשר לעשות טובה למאן-דהוא, הרי שצריכים לעשותה ואפילו לנכרי"**. באותם רגעים הלה לא הבין את פשר הדברים, אך בתוך זמן לא רב כבר הובהרו הדברים... באחת התחנות בעת שהמתין לרכבת, הבחין באשה, מבוהלת כהוגן-מחפשת אחר דבר מה. מיד מזכר בדברי הרב, וניגש אליה ושאלה, אם היא צריכה לעזרה כל-שהיא. השיבה האשה, כי לא יוכל לעזור לה במאומה. **"בכל אופן"**, ניסה לעודדה. סיפרה האשה, כי אבד תיקה האישי, ובו כל מסמכיה וכספה. שאל אותה, באיזה סכום מדובר. ענתה האשה: **"סכום של עשרים וחמש ראניש"**.

על אתר הושיט לה את כל הסכום. לשאלתה, מתי והיכן תחזיר לו את מעותי, השיב, כי הוא נותן לה זאת במתנה גמורה. התרגשה האשה מטוב ליבו, ובתמורה הוציאה מכיסה כרטיס ביקור ובו מקום עבודתה והושיטה לו. **"הבחנתי, כי האשה משמשת כשופטת בעיר הגדולה למברג, אך לא יחסתי לכך כל חשיבות באותו רגע, ותחבתי את הכרטיס בכיסי"**. כעבור זמן קצר הגיעה לביתי הזמנה מבית המשפט, ובו נאמר כי עליי להופיע ביום פלוני ובשעה פלונית בבית המשפט אשר במחוז 'למברג'. בטוח הייתי בישועתי ברכתו של הצדיק, אולם תהיתי,, כיצד יפול הדבר. ביום המיועד נסעתי בלב בטוח אל בית המשפט, ומיד **בהיכנסי לאולם הבחנתי באותה שופטת, שעזרתי לה בתחנת הרכבת, יושבת בהרכב השופטים**. כבר בתחילת הדיון בענייני, עוד בטרם הספיקו לפסוק את דיני, עמדה על רגלה וטענה בעוז: **"לא ייתכן לחייב אותו ולהאשימו בדברים אלו, שהרי הוא סייע לי לפני משורת הדין, ובוודאי לא יעבור על החוק!"**. וכך העידה על יושרי ונאמנותי, סיפרה את מה שאירע עימה וכיצד עזרתי ללא כל תמורה - וגרמה לסגירת התיק כולו, ופטרו אותי לשלום".

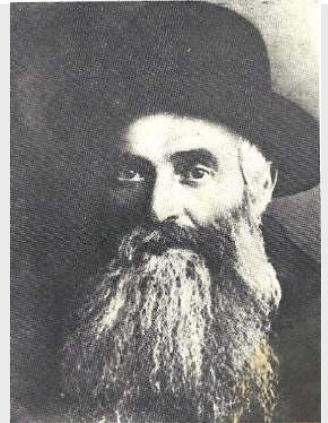

סיפר הרה"ח יחזקאל מאנדל מירושלים, שהיה כידוע בן בית אצל האדמו"ר הק' מבעלז בפסט, שיום אחד הודיע האדמו"ר שרצונו לעבור מיד דירה, ושיחפשו לו דירה במקום אחר. הדבר היה בערב ראש חודש והמשמשים ידעו שהמנהג בבעלז הוא שלא עוברים דירה בערב ראש-חודש. האדמו"ר אמר להם: "ידוע לי שערב ראש חודש היום, אבל מה אעשה, מוכרח אני לעבור מיד דירה". ואכן נמצאה דירה במקום מרוחק ממקום הראשון, ועוד באותו יום עברו דירה, ומי יעמוד בסוד קדושים.

לא עבר זמן רב, ושוב מבקש הצדיק מאנשיו לחפש דירה אחרת במקום אחר. ושוב עברו לשם. ומשם עברו לעוד מקום ולמקום רביעי. האדמו"ר נסע אחר כך מהונגריה, והדבר נשכח. תקופה לאחר נסיעתו, הכניסו את יהודי בודפסט לגיטו. יום אחד ור' יחזקאל קורא לחברו ואומר לו: "בוא עימי כי רצוני לבדוק איזה דבר". ולוקח אותו למקומות, שבהם שהה הצדיק בימי שבתו בפסט לפני פתיחת הגיטו, והתברר, שאותם מקומות היו את ארבע פינות וגבולות הגיטו ממש. המשמש בפסט הרה"ח ר' שמואל פורגס הוסיף ואמר שרוב יושבי הגיטו ניצלו ממכונת השמד הנאצית. קרוב למאה אלף איש נצלו בבודפסט, וממנה נבנתה, כידוע, חלק גדול של היהדות החרדית אחר המלחמה!

פעם בחיי אביו היה באחד ממקומות המרפא, וידוע, ששם היה מפגש של רבנים וגאונים וצדיקים שהגיעו לשם מדי שנה. ישבו שם גאוני עולם, וביניהם הגאון ר' מאיר אריק מטארנא ושוחחו בדברי תורה. במשך כל הזמן ישב רבנו בצד הקשיב והאזין, אבל לא הוציא הגה מפיו. כשקם הגאון מטארנא ללכת לדרכו, קם רבנו והלך ללוותו כברת דרך, בעודם מתהלכים, העיר לו הצדיק איזה מראה מקום מסויים בגמרא ובתוספות ולא יסף. השתומם הגאון הנ"ל על ההערה שלפיה כל הפלפול, שהשמיע בשיחת תלמידי חכמים הופרך, כאשר נפרד מרבנו אמר למקורביו: "יותר ממה שהתפעלתי מגאונותו של בנו של הרבי מבעלז, התפעלתי מכוח המעצור שלו, שהרי ישב בין גדולי הדור, והיה ביכולתו להעיר את הערתו בנוכחות כולם. כוח כזה לשבת ולשתוק מבלי לחשוב על כבודו כלל, לא ראיתי מימי!".

על אהבת ישראל שלו, סיפר הגאון ר' העניך פאדווא זצ"ל: "פעם הייתי בשבת קודש בבעלז בתל אביב, ובסעודה שלישית היתה הפסקה כדרכו בקודש, אבל הפעם היתה הפסקה כארבע שעות, ושאלתי את הגבאי ר' שלום פויגל זצ"ל: 'מדוע ההפסקה אורכת כל-כך הרבה זמן?' כיוון שכל פעם הייתה הפסקה אורכת כחצי שעה עד שעה. ענה ר' שלום: "כשהולכתי את הרב לחדרו, עמד אברך ספרדי והזכיר את שם אשתו, שהיא מקשה ללדת, והרב עומד על רגליו ליד השולחן ומתפלל ועומד כבר ד' שעות. אבל לפי הסימנים נראה, שרבנו עומד לסיים". מכאן רואים את אהבת ישראל, ללכת עד חדרו לא היה לו כוח, והיו צריכים לשאת אותו על הכסא, אבל להתפלל על מקשה ללדת, היה משקיע כוחות מעבר ליכולתו ועמד ד' שעות.

הגאון הצדיק רבי אליהו הכהן דושניצר זצ"ל: נולד ב-כ"ד טבת ה'תרל"ה (1876) בידובנה (פלך לומז'ה) שבפולין. בנעוריו התחנך בישיבות לומז'ה, טלז, קלם וסלובודקה. הצטיין במידות טובות. לאחר מכן נסע לראדין כדי ללמוד מפי מרן ה'חפץ חיים'. בשנת ה'תע"ר (1910) ר' ירוחם ליבוביץ עזב את ישיבת ראדין לטובת מיר, ומרן ה'חפץ חיים' ביקש מרבינו, שימלא את מקומו כמנהל הרוחני בישיבה. לאחר תקופה התבקש ע"י הגאון ר' יוסף שלמה כהנמן להרביץ תורה בישיבת ווידז' שאותה יסד. רבינו נענה לבקשו עד שנת ה'תרע"ה (1914) שבה פרצה מלחמת העולם הראשונה. אז הוכרח לעזור ללומז'ה. בקיץ ה'תרפ"ו (1925) כאשר נוסדה ישיבת לומז'ה בפתח-תקווה, נקרא להיות יחד עם הבחורים, שבאו ללמוד בישיבה. כ-25 שנים כיהן כר"מ ומשגיח בישיבה. העמיד תלמידים רבים. מגדולי בעלי המוסר. **זהירותו ודקדוקו בעניינים שבין אדם לחברו, בכלל, ובחירה מגזל בפרט, היו למעלה מהשגת אנוש.** נזהר מאוד בעוון ביטול תורה. **חס היה על כל רגע מזמנו, ועל אחת כמה וכמה על זמנם של אחרים.** משנפטרה אשתו הרבנית אשר עזרה בכלכלת הבית, היה מלא דאגה. לא דאג על מצבו שנשאר ערירי, אלא דאג לבחורי הישיבה שלא יתבטלו מלימודם בשעת ההלוויה. **ולכן ערך את ההלוויה בשעת בין הסדרים, ואז דעתו התיישבה עליו. בעל רוח-הקודש.** מרן ה'חזון אי"ש' העיד שהיה מל"ו הצדיקים וזכה לגילוי אליהו הנביא. נפטר ב-כ"ב אב ה'תש"ט (1949). חי כ-73 שנים. ציונו בבית-העלמין סגולה שבפתח-תקווה.

סבא (מצד האב): הגאון ר' אברהם. **אביו:** הצדיק ר' אברהם יוסף הכהן. **אמו:** מרת שרה. **אשתו:** מרת חנה לאה (בת ר' אשר מלוקניק שבפולין). **ילדיו:** ר' אשר (רב בשיקגו). **חתניו:** ר' גרשון חנוך פישמן (אב"ד רודקי). **מרבתי:** הצדיקים ר' ישראל מאיר הכהן (ה'חפץ חיים'), ר' שמחה זיסל זיו (ה'סבא מקלם'), ר' אליעזר שולביץ. **מתלמידיו:** הגאונים ר' שלום מרדכי הכהן שבדרון (המגיד הירושלמי), ר' חיים קניבסקי, ר' פנחס צבי הרמן, ר' מאיר צבי ברגמן. **מספריו:** **ינחלת אליהו- חידושים וחידושי דינים על הש"ס**, דברי מוסר על פרשיות התורה וליקוטים (נדפס לאחר פטירתו וכולל גם כתבים שרשם מרבתי).

איש צדיק וקדוש אשר לאחר שנפטר התבטא החזון אי"ש אודותיו כי **היה מל"ו צדיקים שבזכותם העולם עומד ומתקיים**. ר"מ ומשגיח בישיבת לומז'ה בפתח-תקווה. נוהג היה זהירות יתירה בענייני ממונות, שלא יכשל בפרוטתו. להלן מספר עובדות, שבהן אנו מוצאים את הקפדתו ודקדוקו בעניין זה: מטעם הישיבה סיפקו לו מאור חשמל לביתו (**שלא היה אלא צריף עלוב ודל, רצפתו חול וריק מרהיטים**) וקימץ בשימוש בו עד קצה הגבול. כשישב לסעוד ערבית, נהג להדליק עששית נפט ולכבות את החשמל, באמרו: **"לאכול, די בזה"**.

כשהרב נסע באוטובוס והיה צריך לרדת בתחנה מסוימת, **לא היה מושך בחוט ומסמן לנהג שיעצור**. (בזמנו עוד לא היה הצלצול חשמלי שמדליק שלט עצור אלא חוט, שמחובר לפעמון ומשמיע צלצול). **רבינו סבר, שאם אף אחד לא יורד בתחנה שלו, הוא אינו רוצה לעכב את כל הנוסעים בגללו לעצור את האוטובוס**. אלא חיכה, אולי יש מישהו אחר שצריך לרדת שם וצלצל, אז ירד בתחנתו. **אבל אם הזדמן, שהוא היה הנוסע היחיד שצריך שם לרדת, הרב לא היה מצלצל והיה ממשיך לנסוע הלאה עד התחנה הבאה, שם ירד מישהו - והיה הולך חזרה ברגל**. הפלגה גדולה מאוד, שהרי על מנת כן נוסעים הנוסעים באוטובוס, שכל אחד יירד היכן שצריך.

בבעלות הרב היה פרדס. חנך הרב בדעתו והחליט למכור את הפרדס. רבים ביקשו לרכוש את הפרדס. הם נפגשו עם הרב על מנת להגיע עימו לעמק השווה. לתדהמת כל הקונים, בכל פעם שנפגש עם קונה פוטנציאלי, **במקום להציג את מעלות הפרדס, ישב שעה ארוכה, כשהוא מפרט לפניו את חסרונותיו**, היות ופחד, שמא מטעה את הקונים, ויש בכך איסור גזל והונאה ('אל תונו איש את אחיו').

לאחר שאשתו נפטרה לבית-עולמה, הוא ביקש מידידו ר' דוד מנדלוביץ לחמם בעבורו את ארוחות הצהריים. הלה קיבל את בקשתו ברצון, וכך מידי יום ביומו סעד הצדיק בבית-ידידו. אשתו של בעל בית אומנם דקדקה בכל המצוות, **אולם לעיתים היו שרוולי חולצתה עולים מעט מעל המרפק, וכן לעיתים נגלו חלק משערות ראשה**.

לימים נתפס בנו של בעל הבית יחד עם אנשי האצ"ל ע"י השלטון הבריטי והם נשלחו לכלא לטרון. הבריטים עמדו להגלות אותו לכלא נידח בקניה, ששם שרצו מגיפות מסוכנות. הם קיוו ע"י כך שהאסירים לא יחזיקו מעמד בסביבה זו, וכך יקצרו את חייהם. כאשר הגיע ר' אליהו לסעוד בביתם, פנתה האשה לרב וביקשה ממנו בקול בכי, שיתפלל עבור בנה הנמצא במרחקים שישבו לביתו במהרה בריא ושלם.

ענה לה הצדיק: **"אם תסכימי להתלבש בצניעות, כפי שהדין מחייב, ולכסות את ראשך כראוי, אני מבטיח לך, שבנך יישב במהרה ללא שום נזק!"**. האשה שתקה למספר רגעים ואז השיבה: **"את השרוולים אני אאריך, אך לכסות את כל השיער קשה לי מאוד!"**. כששמע בעלה את הדו-שיח בין אשתו לרב, אמר לה בפליאה: **"האם כדאי לך להפקיר את בנך בגלל שטות זו?"**. כששמעה האשה את דברי בעלה, הבינה, כי הוא צודק ואכן הסכימה לכסות את כל ראשה.

אז אמר הצדיק: **"בנכם יחזור בעוד שלושה שבועות ביום שישי"**. חלפו שלושה שבועות, וכולם התכוננו לבואו של הבן, ואף על פי שעדיין לא הייתה שום ידיעה ממנו, גדולה הייתה אמונתם בדברי הצדיק, שכדבריו כן יהיה. יום שישי הגיע ועדיין הבן איננו. כבר עברה שעת הצהריים והאם פונה אל הצדיק ושואלת: **"עוד מעט תיכנס השבת, ואיה בננו?"** - "אל דאגה", השיב הרב, **"הוא יהיה פה לפני הדלקת נרות השבת"**. ואומנם כשיגשגש האם להדליק את נרות השבת, נפתחה הדלת ועל הסף עמד הבן!

כששאלו אותו, כיצד יצא מתוך כלא שמור ומוגן בו היה, ענה שביום שישי ביקשו להעבירם לכלא בקניה, תחת משמר כבד מאוד. **אלא שלפתע ניגש אליו מפקד בכיר, שלא הכיר, וציווה עליו להתלוות אליו**. "הוא צעד לכיוון היציאה ואני אחריו", סיפר, **"וכשהגענו מחוץ לכותלי הכלא, אמר לי: "לך מהר הביתה, כי דואגים לך!"**.

קרדיט תמונת הצדיק: Rechtman, רישיון CC BY-SA 4.0, Wikimedia Commons

בשנים האחרונות נהג להדליק את העששית ולכבות את החשמל גם כשאיחר לישיבה רכון על הספרים, באמרו: "לעת זקנה צריכים לחשוש אולי תחטפני שינה ליד הספר... ונמצא החשמל דולק על חשבון הישיבה ללא צורך!!!"

כשנפטרה אשתו שעסקה במסחר עופות, והיה חתול מצוי ברשותה, חשש אולי מדין ירושה עבר החתול אליו ויתחייב בכל היזק שיגרום לבריות. מה עשה? תפס את החתול בידיו, ולאחר שקרא אליו שלשה מתלמידי הישיבה, הפקיר אותו בנוכחותם ושילחו מהבית.

פעם אחת נתן לחייט פלוני שיעשה תיקון כלשהו במעיל השבת שלו. ביום שישי הלך ונטל ממנו את המעיל ושילם לחייט שכר פעולתו. כשבא לביתו הבחין שהחייט תפר במעיל כפתור נוסף שלא דיבר אודותיו, ומפני שטרם פרע לו את התשלום עבור תפירת הכפתור הנוסף, חשש לגזל, ולא השתמש במעיל באותה שבת.

יום אחד נתן לחשמלאי בין מנחה לערבית מנורת לילה לתיקון קל. האומן נהג להתפלל תפילותיו בישיבה, וכשבא אותו יום לתפילת ערבית הביא עמו את המנורה כשהיא תקינה, וגמר בלבו שלא לקבל שום תשלום עבור תיקון פעוט כזה. מכיוון שרבי אליהו האריך בתפילתו, לא המתין לו האיש אלא סר אל דירתו הסמוכה לישיבה, והעמיד את המנורה על השולחן. באשמורת השלישית של הלילה כשבא האומן לישיבה ללמוד את שיעוריו בהיותו ממשכימי קום לפני עלות השחר, מצא להפתעתו את ר' אליהו עומד ומצפה לו עם הארנק ביד. "מה הבהילות" שאל החשמלאי בעיניים תמהות, ורבי אליהו משיבו בענווה: "וכי קטן בעיניך איסור בל תלין שכרו".

בשבת אחת השתתף בקידושא רבה שערך יהודי פלוני בביתו עם הרבה קרואים. כשעמד לילך משם, ביקש לקרוא אליו את עקרת הבית והאציל מברכותיו על ראשה, ואגב כך פייסה בדברים באמרו: "אולי כשקידשתי על הכוס נשפך מעט יין על המפה, אנא לסלוח לי, ואולי גם אחרים נכשלו בזה, הואילי נא למחול ולסלוח לכולם". כשאמרה האשה: "מחול לך, מחול לך", נצצו עיניו מרוב שמחה.

אחד מתושבי פתח תקווה שמוצאו מלומז'א בא ליטול מרבינו ברכת פרידה לפני נסיעתו לביקור בארץ פולין. שאל אותו ר' אליהו אם יעבור גם בעיר לומז'א. כשהשיב בחיוב, ביקש ממנו שיואיל בטובו לברר שם עניין אחד אצל אשה פלונית שהיא אלמנה העומדת בחנות ספרים. לפני שנים מרובות רכש ממנה ספר מסוים, והספק מנקר בלבו אולי שילם לה פחות מדי כי הספר נראה בעיניו יקר ערך ולא יתכן שמחירו זול כפי ששילם. אם באמת טעה, אנא יואיל בטובו לבקש מחילתה בשמו, ויפרע לה את הסכום הדרוש וכשיחזור הנה ישיב לו. הבטיחו האיש וכן עשה. בבואו ללומז'א הלך אל האשה ושאל בעניין הספר. נענתה ואמרה: "מה רוצה רבי אליהו ממני. כבר שלח אלי אנשים אחדים בנידון זה, הגידו לצדיק ששילם לי עבור הספר מחיר טוב והגון, ואינו חייב לי אף פרוטה. (נחלת אליהו)

מעשה ביהודי תושב פתח-תקווה שלא שמר מצוות, ולפתע החליט לחזור לדרך הישר וכל זאת בשל מפגש אחד עם הרב אליהו דושניצר זצ"ל. "היה זה בערב יום הכיפורים" סיפר, "ואני, מטייל ליד הישיבה. לפתע, אני רואה דבר מוזר. ליד ישיבת לומז'א היו מספר שירותים. והנה, אדם נכבד, עם זקן לבן וכולו אומר כבוד, מסתובב מבית-כיסא אחד למשנהו, נכנס ויוצא, נכנס ויוצא. תמהתי מאוד, מה עושה אדם זה במקום לשהות בבית-הכנסת בערב יום-כיפור? לא התאפקתי. ניגשתי ושאלתי: "מה אתה עושה?" והרב ענה: "מכיוון שאנשים רבים יפקדו את בית-הכנסת עד לצאת יוה"כ, חוששני, שמא יזדקק אחד מהם לצרכיו, ולא יהיה לו נייר טואלט. לכן אני קורע ומכין הרבה ניירות, ומניח בכל שירותים חבילה עם ניירות בכדי לגמול חסד עם האנשים". וסיים המספר ואמר: "כל קריעת נייר של הרב, קרעה לי את לבי ואמרתי יהי מה, אחרי יוה"כ אתקרב אל האיש ההוא שילמדני אורחות חיים. וכך עשיתי, ואני מודה לקב"ה שזיכני להזדמנות לחזור לכור מחצבתי". (מעובד מתוך 'עלינו לשבח') קרדיט תמונת הצדיק: Rechtman, רישיון CC BY-SA 4.0, Wikimedia Commons

הגאון הרב חיים יעקב לוין זצ"ל- נולד ב-כ"ה אב ה'תרע"ב (1911) בירושלים. למד בצעירותו בתלמוד תורה ובישיבת 'עץ חיים' בירושלים. בין כותלי בית הוריו ספג את האהבה ללא גבול לתורה. התמדתו המופלאה וכישרונותיו הנדירים בד בבד עם צניעותו ובריחתו מן הכבוד הפכו אותו עוד בצעירותו לחביבם של גאוני וזקני ירושלים. לקירבה מיוחדת זכה אצל הגאון הישיש רבי שלמה אליעזר אלפנדרי זצ"ל שהיה משוחח בדברי תורה רק עם יחידי סגולה שמצאם ראויים לכך. בשנת ה'תרצ"א (1930) נסע ללמוד בישיבת 'כנסת בית יצחק'. בהמשך נסע ללמוד בבריסק. בשנת ה'תרצ"ג (1932), חזר לארץ ונסמך לרבנות. בשנת ה'תרצ"ז (1937) עבר לארצות הברית וניהל ברבנות בסיאטל במדינת וושינגטון. מן הרב אהרון קוטלר שהיה בביתו תקופה ארוכה עם הגעתו לארצות הברית, וביקש ממנו לפתוח עימו ישיבה. הרב סירב במשך זמן מליטול על עצמו משרה כזו, אך סייע לרב קוטלר במשימה זו. בסופו של דבר ייסד רבינו את ישיבת 'רבי חיים עוזר' (על שם מן הגאון הרב חיים עוזר גרודז'נסקי).

בשנת ה'תש"ט (1948) התחיל לשמש כרבה של קהילת 'אגודת שלום' בג'רזי סיטי בניו ג'רזי. במשך השנים הוצע לו לכהן ברבנות של ערים גדולות בישראל, כולל ירושלים, אך הוא סירב. הרב הראשי לישראל יצחק אייזיק הלוי הרצוג ביקש לצרף את רבינו לדייני בית הדין הרבני הגדול, ולאחר פטירת הרב הרצוג בשנת ה'תשי"ט אף עלה שמו כמועמד לתפקיד הרב הראשי. אך רבינו סירב. בסיכומי של עניין נענה להצעת הרבנות של פרדס חנה-כרכור (לאחר פרישת הרב האשכנזי הקודם, הגאון ר' יהושע זליג דיסקין) ומשנת ה'תש"ל (1970) שימש במשרה זו עד יום פטירתו. גאון. חריף ובקי עצום. חידושיו מצטיינים בסברות ישרות. בעל מתק שפתיים. חבר ועה"פ של אגודה"ר. וחבר הוועד של 'עזרת תורה', פעיל במוסדות הצדקה וחסד בארה"ק, וגבאי מופלא. נפטר ב-כ"ב אב ה'תשנ"ג (1993). חי כ-82 שנים. ציונו בסנהדריה בירושלים.

סבא (מצד האב): הגאון ר' בנימין ביינוש. **אביו:** הגאון הצדיק ר' אריה (ה'אבי האסירים'). **אמו:** מרת ציפורה חנה (בת ר' דוד שפירא, רבה של קובנה). **אשתו:** מרת שלומית (בת ר' יהודה לייב לוין, מרבני לונדון; נישאו בשנת ה'תרצ"ה). **מרבתי:** הגאונים ר' אברהם יצחק הכהן קוק, ר' ברוך דב ליבוביץ, ר' יצחק זאב סולובייצ'יק, ר' איסר זלמן מלצר. **חברותא:** מן ר' שלמה זלמן אויערבך. **ילדיו:** הגאונים ר' בנימין (בנג'י; רב בית הכנסת 'אחדות ישראל' בירושלים), ר' דוד (ניהל כרבה של פרדס חנה-כרכור), ר' אברהם יצחק ובת. **מספריו:** **יחיל המקדש**- על סדר קדשים שבתלמוד ועל משנה תורה להרמב"ם **יחיל המלך**- על משנה תורה להרמב"ם **פירוש על הספר 'ראש מילין'** לרב אברהם יצחק הכהן קוק.

רבינו היה מועמד מספר פעמים לכהן כרבה של ירושלים. בפעם הראשונה היה זה אחר פטירת רבה של ירושלים, דודו הגדול, הגאון רבי צבי פסח פראנק זצ"ל. משלחות הגיעו אליו לשכנע אותו לקבל את המשרה, אבל הוא השיב שיותר נוח לו לשבת בקהילה קטנה בה יוכל להמשיך בלימודיו בשלווה. אחר שעלה לארץ וניהל כרבה של 'פרדס חנה' שוב ניסו רבים וטובים ללחוץ עליו שיסכים לקבל את רבנות ירושלים, אבל גם הפעם ויתר על משרה רמה זו.

את ויתורו נימק במעשה שאירע שנים רבות קודם לכן: בנערותו הלך ערב אחד עם אביו הצדיק רבי אריה וכשעברו באחת הסמטאות, הבחינו באישה העוסקת בתיקון גרביים לאור פנס הרחוב. רבי אריה שאל אותה לפרש מעשיה. האישה ענתה שמכיוון שהיא אלמנה ואין לה כסף לממן את לימודי בנה ב'חידר', היא נאלצת לעבוד בעבודה זו ומכיוון שאין לה אפשרות להאיר את ביתה, היא נאלצת להמשיך את עבודתה לאור פנס הרחוב. היתה זו אימו של הגאון רבי בצלאל ז'ולטי זצ"ל. לאחר שנים כשהציעו לרבינו לקבל את רבנות ירושלים, כאשר שמע שהמועמד השני לרבנות ירושלים הוא הרב בצלאל ז'ולטי, הוא ויתר מיד על מועמדותו כדי שלאותה אלמנה שהתמסרה כל כך לתורתו של בנה, **תזכה לנחת ממנו כאשר יתקבל לשמש במשרה חשובה זו להיות רבה של ירושלים.** (מעובד מתוך 'דרך אבות')

רבינו ברח מהכבוד והיה עניו מופלא. למרות ההצעות החשובות ביניהם לשמש כרבה של ירושלים, סירב הצדיק. הוא ביקש לשבת במקום צנוע. על גאונותו מסופר כי ספרו הראשון 'יחיל המקדש' על סוגיות עבודת בית המקדש שבסדר קודשים, הודפס בירושלים בשנת ה'תרצ"ז, שנים אחדות לאחר שנכתב, בטרם מלאו לו עשרים שנה. הספר אז היכה גלים בעולם התורה.

רבינו סיפר בדרשה שנשא לפני מספר שנים על אביו הצדיק ר' אריה זצ"ל: "לפני כיובל שנים, אני הייתי ילד פעוט. לביתנו נכנסו הורי תלמיד אחד, שהיה שובב, פרוע ומפריע. ההורים התלוננו על בנם קשות על הנהגתו הפרועה והפליגו בגנות בנם. אבא הפסיק אותם ואמר: 'על בנכם אתם מדברים כך? הרי הוא ילד טוב וחביב, יש בו הרבה מעלות ומידות טובות. אתם צריכים רק סבלנות ותזכו ממנו לנחת רב'. אני כילד קטן, הכרתי היטב את הילד וסבלתי ממנו רבות. כששמעתי את דברי אבי, התפקעתי מכאב, איך הוא יכול לומר כך על הילד?".

"כשיצאו ההורים שאלתי את אבי מדוע דיבר כך? הוא השיב לי: 'בני, ראשית, אם ההורים ערים לבעיה שלהם ומתלוננים, זה כבר מספיק, וחובתי ללמד עליו זכות. ועוד, כשהילד ישמע מההורים את תגובתי, זה ישפיע עליו הרבה יותר מאשר אם הייתי מסכים להם. **דע שלכל אחד יש מעלות ומידות טובות אלא שיש כאלו שלא יודעים עליהם. עלינו ללמוד וללמד כיצד לפתח את הטוב האצור בכל ילד ולהוציא מהכוח אל הפועל.** לפני מספר שנים פגשתי באקראי באותו ילד שובב, כיום הוא יהודי מכובד בר-אוריין שנושא במשרה חשובה".

"זה כחמישים שנה שלא ראיתי אותו. גלגלנו שיחה ובתוך הדברים סיפרתי לו על הביקור ההוא של הוריו בביתנו. הוא זכר היטב את הביקור וכך הוא סיפר לי: 'כאשר הוריי שבו מבית אביך שאלתי אותם: 'מה אמר עלי רבי אריה?' הם אמרו לי **שברגע שהתחילו להתלונן הוא לא נתן להם לדבר אלא החל לדבר בשבחי ולספר על המעלות הרבות ועל הטוב שיש בו.** כששמעתי זאת מהוריי, נתקפתי בושע עצומה, ואמרתי בליבי: 'האם אומנם כך אני נחשב בעיני רבי אריה? ואני חשבתי שפסול אני אצלו'. **מאז החלטתי לעשות כל מה שביכולתי שלא לאכזב אותו. מאותו ערב הפכתי ממש לאדם אחר. אהבתי לרבי אריה גדלה מיום ליום ויחד עם אהבתי אליו גדלה שקידיתי בתורה וגם התנהגותי השתפרה וזה עשה אותי למה שאני היום.**" (מעובד מתוך 'ישורון')

הגאון רבי יעקב ישראל קניבסקי זצ"ל המכונה **הסטייפלר**: (על שם עיר הולדתו) נולד ב-ט"ז תמוז ה'תרנ"ט (1899) בעיירה הורונסטייפל שבאוקראינה. נודע כ'**עילוי מהורונסטייפל** בצעירותו. בגיל 20 נלקח בכפייה לצבא הרוסי ובמשך שהותו בצבא עשה מאמצים רבים לקיים מצוות ולא לחלל שבת. **האמת הייתה נר לרגליו** (ראו בספרו "יקרה מפנינים" חלק ב' שהיה בסכנת חיים אעפ"כ לא שיקר). לאחר השחרור מהצבא הוכנס לכלא היות ועבר על איסור השלטונות ללמד תורה. **מסר את נפשו למען קיום התורה הקדושה**. בעקבות מעשההיה בצבא בסיביר נפגמה שמיעתו (הסיפור נמצא בספרו 'יקרה מפנינים'). במלחמת העולם הראשונה למד בישיבת נובהרדוק, בבחרותו עלה לארץ וקבע את מקום מגוריו בעיר בני ברק.

כאשר נפגש עם אחותו של מרן החזון אי"ש הבחינה, כי אינו שומע כשורה. כשהתייעצה עם אחיה בעניין זה, הוא אמר לה: **"אולי הוא אינו שומע כל כך טוב, אבל כל העולם עוד ישמע ממנו"**. בסיכומו של דבר נשא לאישה את אחותו של החזון אי"ש. **מגדולי חכמי התורה בעולם ומגדולי מנהיגי היהדות החרדית בישראל**. נמנע מלהביע דעה בסוגיות פוליטיות והתייחס רק לצד ההלכתי שבהם. התגורר בבני ברק בבית אחד עם מרן החזון אי"ש. **בחורף נהג להתכסות בשמיכה דקה על מנת שלא יקשה עליו לקום לתפילת שחרית**. מכל רחבי העולם שאלו ובקשו את עצתו וברכתו. נפטר בליל שבת, כ"ג מנחם אב ה'תשמ"ה (1985). חי כ-86 שנים. ציונו בבני-ברק.

סבא (מצד האב): הגאון ר' יעקב. **אביו:** הגאון הצדיק ר' חיים פרץ. **אמו:** מרת פעשא. **אשתו:** מרת מרים (בת ר' שמריהו יוסף קרליץ, אחות מרן החזון אי"ש). **ילדיו:** הגאון הצדיק ר' חיים, מרת יוספה (נישאה לר' שאול ברזם), מרת אהובה (נישאה לר' מרדכי שלמה ברמן, מראשי ישיבת פוניבז'). **מספריו:** **יקהילות יעקב**- סדרת ספרים על הש"ס **ברכת פרץ**- על התורה **יחיי עולם**- בענייני אמונה, מוסר ומידות **קריינא דאגרתא**- אגרותיו שנדפסו לאחר פטירתו ונערכו מתוך כתביו **ישערי תבונה**- ביאורים ופלפולים בסוגיות הש"ס **שיעורין של תורה**- בענייני תורה והשקפה.

להן סיפור מופלא, שהובא ב'**ברכי נפשי** שיש בו ללמד אותנו רבות לגבי ההתייחסות לאשה. וכך מובא: "יהודי תלמיד חכם מופלג שכיום הוא בגיל 70, סיפר לי", משיח בפניו הגאון ר"י גנס, "שלפני כ-30 שנים סיים את ש"ס בבלי וירושלמי, וידע אותם על בוריים. מאחר שבשלב זה עמד התלמיד-חכם בפני פרשת דרכים, ולא ידע בדיוק באיזה חלקים בתורה כדאי שישים עכשיו את כל עיונו, החליט לגשת אל מרן ה'קהילות יעקב', ולהציג בפניו את השאלה, ולבקש הדרכה.

הסטייפלר, בשומעו את השאלה, השיב שהיהודי צריך לדעת את כל חלקי התורה, ולכן- לבד מהחזרה התמידית על הש"ס, צריך לעבור גם על שאר חלקי התורה שבע"פ. "מרן זצ"ל עודדני מאוד בדבריו, ויצאתי ממנו במצב של חיזוק עצום", מספר הת"ח. לפתע אני שומע שהסטייפלר קורא לי. סבתי על אחוריי בחדר-קודש, ואמרתי בליבי, שייתכן שמרן שכח את לימודי ה'קבלה', וכיוון שהייתי אז בגיל 40 לערך, ייתכן שזה מה שהוא מתכוון לומר לי עתה.

נכנסתי שנית אל החדר, והקדמתי וכתבתי למרן (שסבל כידוע מחוש השמיעה) ש"מן הסתם הרב רוצה לעודדני בעניין לימודי ה'קבלה'. הרב קרא את הפתק הקטן וחייך. "נכון, אני רוצה לדבר איתך על קבלה, אבל לא על לימודי קבלה, אלא על קבלה, שהינך צריך לקבל על עצמך בהנהגתך בבית עם רעייתך. כאשר אדם יודע כבר את כל הש"ס, ומתקדם בדרך לידיעת חלקים נוספים בתורה, ייתכן שבמצב כזה הוא עלול לשכוח את אשתו, ולהתעלם מצרכיה, והוא ילמד וילמד ולא יעזור לה במאומה. ולכן הינך צריך לקבל על עצמך, שלמרות התמסרותך ללימוד תורה, לא תזניח את העזרה בבית!!!".

אם כבר לפני עשרות שנים, ראה מרן את הצורך להדגיש את הדבר בפני הת"ח ההוא, הרי שבתקופתנו המתאפיינת בבעיות רבות וקשות בכל מה שקשור לשלום בית, על אחת כמה וכמה! גם אם הינך משקיע את כל-כולך בתורה, וגם אם אתה ראוי לתואר "תורתו אומנותו", כל זה עדיין אינו פוטר אותך מלעזור בבית, ומלהתעניין בצרכי זוגתך, ומלסייע לה בפועל, בכל מה שהיא זקוקה.

על ענוותנותו של הרב יעידו הסיפורים המופלאים הבאים: הגאון היה מתאונן בענוותנותו, כי אנשים קוראים בסיפורי צדיקים על מופתים ופלאות - ואחר כך באים אליו בתקוות שווא. הוא אמר, שלא ייתכן שכל כך הרבה אנשים באים להתברך מפיו, כי מי הוא ומה ערך לתפלתו, ולבטח זהו קומץ אנשים, שבאים וחוזרים ובאים כמה פעמים ביום! מטעם זה היה קורה לפעמים, שפנה לאנשים, שבאו להתברך מפיו - ואמר: "כבר הייתם כאן היום". בהיותו בטוח שחוזרים ובאים.

יפר הגאון רבי משה מרדכי שולזינגר זצ"ל: "בשנתיים האחרונות של הגאון רבי יעקב ישראל קניבסקי - הסטייפלר זצ"ל, גדשו אלפים את היכל כולל חזון אי"ש, בשעה שאמר שיעור ליום השנה של החזון אי"ש שחל בט"ו חשוון. המעמד היה נאדר בקודש. לעת ערב התבטא הסטייפלר בפני ברוב ענוותנותו: "מפני שהשיעור הוא פעם אחת בשנה, לכן באים הרבה אנשים. מסתבר שאם הייתי אומר שיעור פעם בשבוע, לא היה אפילו מניין אחד להגיד אחר כך קדיש דרבנן".

ביום הפורים, במיוחד בשנותיו האחרונות של הסטייפלר, היה מתאסף ציבור גדול בביתו מכל החוגים והעדות בהם ילדים רבים שציפו לקבל את ברכתו, אמר לי על כך הצדיק: "בפורים אין לומדים ב'חיידרים'. הילדים הקטנים מסתובבים לאמהות בבית ומפריעים להן להכין את סעודת פורים ומשלוחי המנות, על כן החליטו הנשים לשלוח את כל הילדים עם אבותיהם לזקן אחד, שמפאת חולשתו נמצא תמיד בביתו, כדי שיסתובבו בביתו כמה שעות, ובכך להקל מעליהן את עבודת היום".

זוג אחד, שנים רבות היו נשואים ויחלו לילדים- אולם ללא הועיל. בצר להם החליטו לפנות לרבינו. הם שכרו עגלה ובמשך ימים מספר נסעו עד הגיעם לבית-הרב. בהגיעם, נכונה להם אכזבה. "הרב צם היום" בושרו ע"י השמש, "ולכן הרב לא יוכל לקבל אתכם עכשיו. הרב חלוש ועליו לאגור כוח". כל תחינותיהם עלו בתוהו. הם הפצירו שוב ושוב בשמש ואף אמרו, כי עניין זה הוא של חיים ומוות. לבסוף, כאשר שמע השמש את המרחק הרב אותו נסעו וגם בראותו את הדמעות הרבות- נכנע ללחצם של הבעל ואשתו. השמש עלה לרב ושאל אותו לגבי הזוג. "קרא להם שיעלו", ענה הרב בשומעו את דברי השמש.

הבעל ואשתו עלו בחרדה לחדרו של הסטפולר. הרב בראותם אמר להם: "אתם צריכים להבין, אני כבר לא צעיר לימים והצום משפיע עליי. טוב, ספרו לי את בעייתכם". הבעל סיפר לרב בדמעות את דרך החתחתים אותה הם עוברים. את הצער והייסורים של מספר שנות נישואיהם ללא ילדים, ועד כמה הם מייחלים לילדים. הרב חשב מספר דקות, ואז שאל את האישה: "האם בצעירותך ביטלת את האירוסין שלך אם מישו אחר?". האישה ההמומה השיבה לו: "כן רבי, בצעירותי שידכו אותי עם אחד שלא מצא חן בעיניי. אבי לחץ עלי מאוד, אולם אני לא הסכמתי להתחתן איתו. לבסוף לא הייתה כל ברירה לאבי, והוא נאלץ לבטל את השידוך".

"זה הדבר שמעכב!", אמר הרב. עליכם לגשת מיידית לאותו אחד ולבקש את סליחתו. והיה אם יסלח בעז"ה- בשנה הבאה תיפקדו בבן זכר. אבל אם חלילה לא יסלח לכם, אזי לא תפקדו לעולם- ולא יעזור לכם אם תלכו לרבנים או תתפללו. רק בקשת הסליחה תעזור לכם". בני הזוג היו המומים, הלא האישה ביטלה את השידוך לפני כ-17 שנים. האם עניין זה מקטרג עליהם כל כך הרבה שנים? האם בקשת סליחה יכולה להיות כל כך קריטית? באמונת חכמים שלימה הם נגשו למלאכת הקודש. תחילה הם טרחו למוצאו, היכן כיום מתגורר האדם אותו הם מבקשים. לאחר חקירות אין ספור נודע להם, כי הוא מתגורר לא הרחק מביתו של הסטפולר. הם שכרו שוב עגלה ולאחר ימים ללא לאות הם הגיעו לביתו. האישה נקשה על הדלת ולפניה ניצב אותו אדם. בראותו את האישה אמר הוא מיד: "אני חפץ לראותכם ובוודאי שלא לדבר אתכם".

הבעל כאן התערב ואמר: "בבקשה, האם תוכל לשמוע אותנו? אתה חייב להקשיב! גם ככה נהרגו מספר רב של נשמות בגין חטא זה!". "טוב", הסכים. ואז החל הבעל לספר בשברון לב את שנות הסבל והייסורים בנישואיהם. וכמה הם כמהים לילד. "מה זה קשור אלי?" תמה. "אני לא נמצא בשמיים לקבוע למי הקב"ה נותן ילדים, נכון????!". ואז הם ספרו לו כי הם פנו לסייטפלר. והצדיק בעל רוח הקודש סיפר להם, כי הקטרוג בא כיוון שהאישה לא ביקשה סליחה, והוא המונע מהם להביא ילדים.

האדם בשומעו זאת פנה אל האישה ואמר: "אין לך מושג כמה צער גרמת לי, בייחוד שלא הייתה שום סיבה בעולם שלא תסכימי להשתדך עימי. מעולם לא מחלתי על זאת. ולא רק זאת, לעתים מזומנות אני קם בלילה בבעתה לאחר חלום בלהות זה שפוקד אותי שוב ושוב". לאחר הפצרות רבות נאות האיש לסלוח להם. ובאמת בשנה לאחר מכן נפקדו בני הזוג בבן זכר. לשמחתם לא היה גבול. הם החליטו לגשת לסטפולר ולבשרו. בראות הרב אותם, שמח שמחה רבה ואמר: "אין לכם מושג איזה שיברון לב היה לי, שלא יכולתי להושיע אתכם. אולם עליכם להבין: הקב"ה מקפיד בעיקר על פגיעה בזולת. קטרוג זה משאיר רושם חזק מאוד".

"לא ניתן היה לבטלו, גם אני בעצמי לא יכולתי לבטלו. רק קבלת סליחה מהזולת מבטלת את הקטרוג ואת המעכבים". רואים אנו עד כמה חמורה מאוד הפגיעה בכל אדם. וכיצד מקרה יכול להמשיך ולקטרג למעלה ולעכב דברים. תפילות רבות ופנייה לרבנים לא יוכלו לעזור במקרה שכזה. אנו מפנים משאבים רבים ההולכים ריקם, רק בקשת הסליחה יכולה לעזור בדבר הזה. פשוט סליחה. (ברכי נפשי)

ישיבה אחת בארץ ישראל ובה כמאתיים תלמידים מצוינים, נקלעה למצב כספי חמור, עד שהגיעו לפת לחם ממש. לא היה אפשר לתת לתלמידים אפילו לחם לאכול והמצב היה בלתי נסבל.

גם עבור האברכים שלמדו שם לא היה אפשר לתת תמיכה. כשראו ראשי הישיבה את המצב הקשה, הודיעו לתלמידים כי אינם מסוגלים להחזיק אותם, ולכן עליהם לחפש מקום אחר ללמוד תורה, ושוב יוכלו גם לאכול. אך התלמידים לא רצו לעזוב והמשיכו ללמוד, הם השיגו מפה ומשם קצת מזון וישבו ללמוד, וכך גם האברכים נשארו ללמוד והשליכו על ה' יתבם.

יהודי אחד ניגש לרבינו, סיפר לו דברים כהויתם, וביקש ממנו אולי יוכל ליעץ להם מה לעשות. הסטייפלר מיד קם, ניגש לחדר השני, הוציא משם כמה אלפי דולרים ומסרם לידי האיש, ואמר לו את הדברים הבאים: "אני שומר את הכסף הזה למעלה מעשר שנים כדי לעזור בנישואי נכדי. אבל הצורך הזה גדול יותר".

"תיסע לישיבה ותחלק את כל הכסף לאברכים הלומדים שם, ואח"כ תדאג שביאו לישיבה קצת אוכל. תקים 'ועד' שיטפל באיסוף וחלוקת הכספים, עד שראשי הישיבה יתאוששו ויחזרו למסלול". הצדיק הוסיף ברכה חמה מעומק ליבו ואף כתב המלצה עבורם. האיש קיים את שליחותו, ואכן תוך תקופה קצרה חזרה הישיבה לפרוח ולשגשג בס"ד. (תולדות יעקב)

פעם אחת הגיע לרבינו תלמיד חכם אחד, ובידו הספר 'כוכב מיעקב', והראה שבספר הביא המחבר ראייה בסוגיה מסוימת כמו הראיה, שהביא רבינו בספרו 'קהילות יעקב'. הסטייפלר שמח מאוד, כי מאוד נהנה, שזכה לכוון לדברי גדולי האחרונים ואחר כך אמר בעל ה'קהילות יעקב' לאותו תלמיד חכם: "האמת היא, שיש לי בבית הספר היקר הזה 'כוכב מיעקב', אלא שאין אני משתמש בו. קניתי אותו לפני כארבעים שנה בתל אביב ברחוב אלנבי, אצל מוכר ספרים אחד, שהיה לו דוכן עם ספרים שונים. מצאתי שם פעם את הספר, שהיה יקר המציאות, וקניתי אותו בשמחה רבה".

"לאחר מכן נמלכתי בדעתי, שהמוכר מן הסתם לא ידע את ערך הספר הזה, ומכר לי אותו במחיר זול מדי, ולא היה לי כוח ואפשרות לנסוע שוב לתל אביב, והיה לי ספק, אם אפשר להשתמש בספר, ולכן הוא מונח אצלי בלי שימוש. שאם לא כן יתכן, שגם אני הייתי מוצא בו את הראיה, שמצאתם עכשיו, כי אני מאוד משתוקק ללמוד בו..."

רבינו היה רגיל בשנות צעירותו - לעשן סיגריות. יום אחד, באמצע העישון, נדמה היה לו, שמרגיש טעם של יין בתוך הסיגריות, והוא חשש שאולי משרים את עלי הטבק של הסיגריות ביין כדי להשביח את טעמם. ואם זה נכון ומעורב שם יין- אסור לעשן אותם, כי חכמינו אסרו להנות מ'יין נסך', שכן יין שהוגי נגע בו, אסור בהנאה. מיד, עם כל הקושי שבדבר, הפסיק לעשן מחמת הספק, עד שיתברר העניין, ואכן לבסוף התברר, שאותו יצרן סיגריות נהג להשרות את עלי הטבק ביין ובאמת היה אסור לעשן את הסיגריות האלו. למרות שידוע לכל, שמאוד מאוד קשה להפסיק בפעם אחת לעשן, אבל ברגע שהתעורר אצל הצדיק חשש ספק של איסור, מיד הפסיק. והסתלק מן הספק...

הצדיק החסיד הרב מגוץ סבאג זצ"ל – נולד בשנת ה'תרס"ב (1901) באי התורה ג'רבה עיר מלאה חכמים וסופרים. עוד כשהיה ילד קטן זכה לגדול בין ברכי החכמים וינק מהם את תורתו. בילדותו נכנס בו רוח דיבוק ה' ירחם. בעצת חכמי העיר נמנע כל ימיו מאכילת בשר ושתיית יין למעט בימי שבתות וחגים שאז שתה יין צימוקים. חסידא קדישא. **בעל רוח הקודש. מופתים רבים נעשו על ידו. רבים פנו אליו ונושעו.** רבינו נודע בקדושתו הנוראה. רבים היו משחרים לפתחו של ראב"ד ג'רבה הגאון רבי בוגיד סעדון זצ"ל שהתבטא על רבינו באורח נדיר בספרו: **"החסיד והקדוש"**. ענוותן מופלא. גדול בתנ"ך ובקי בכל דקדוקיו.

צדיק וצנוע בכל דרכיו ומידותיו. היה ידוע בציבור כי כל מי שזכה בברכת הרב, יהיה בטוח שהברכה תתקיים. באחרית ימיו עלה לארץ הקודש וגר בעיר באר שבע. שם הקים את הקהילה התוניסאית וביסס את מוסדי הדת. נפטר לבית עולמו ביום שבת קודש כ"ג אב ה'תשכ"ה (1965). חי כ-64 שנים. ציונו בבאר שבע. גם היום רבים שעולים לציונו זוכים לראות ישועות.

אביו: הגאון הצדיק ר' שלום. **אמו:** מרת זעמונה. **נשותיו:** מרת סברסה (זיווג ראשון), מרת תיתה (זיווג שני, בת הגאון הקדוש רבי שלום הכהן). **ילדיו:** בן ובת. **מרבותיו:** הגאון רבי ידו כהן. **מספריו:** יחידושי התפרסמו בספר 'דרכי שלום' שחיבר חמיו, הגאון הקדוש רבי שלום הכהן.

כאשר ר' מגוץ סבאג הגיע לעיר באר שבע לא היה שם בית כנסת לבני העדה. האנשים דנו מה לעשות. בזמנם חברת עמידר היתה נותנת דירות לעולים חדשים. לכן הוחלט על ידי כולם לפלוש לאחת הדירות של חברת עמידר, שאמורה לשמש כדירת מגורים, ולהפוך אותה לבית-הכנסת. הם אכן עשו כן.

כאשר גילו בחברת עמידר מה נעשה, הם מיד פנו לבית המשפט ותבעו מהם לפנות מיד את בית-הכנסת כדי שיוכלו לתת אותה כדירת מגורים לאחד העולים. השופט מר אליהו נאווי (לימים ראש העיר באר שבע) צידד בחברת עמידר.

הוא קבע כי צריך לפנות לאלתר את המקום מכיוון שלא יתכן שכל אדם יעשה דין לעצמו. מכיוון שהם הניחו כי האנשים שפלוש לדירה לא יתפנו מרצון, פלוגת שוטרים נשלחה לשם כדי שיפנו בכוח את המתפללים ויציאו אותם משם. כאשר השוטרים נכנסו לבית הכנסת הם חזרו לאחוריהם ולא עשו דבר.

הם סיפרו לממונים עליהם כי כאשר הם נכנסו לבית-הכנסת, הם ראו יהודי זקן יושב בפניה ורוקן על ספרו ומצידי שני 'אריות אש' והם מפחדים להתקרב אליו. למרות שהדברים נשמעו תלושים מהמציאות השופט שהיה אדם מאמין קיבל את דבריהם והחליט כי אין לפנות את בית-הכנסת. בסופו של דבר בית הכנסת הזה לא פונה מהמתפללים. אותו יהודי היה כמובן רבינו שהגן בקדושתו על בית הכנסת.

גיסו הצדיק רבי דן מרדכי הכהן זצ"ל (זקן רבינו תוניס סיפר): פעם אחת היתה אישה אחת של"ע היתה מפלת את בניה. לפי החשבון שלה בכל פעם שנפקדה המצב היה שכן אחד היה נולד בריא ובן אחד נפטר רח"ל.

היא הלכה לביתו של רבינו, סיפרה לו על המצב וביקשה ממנו ברכה. רבינו הבטיח לה שאין לה מה לדאוג כלל וכי מעתה ואילך בבל הילדים יהיו קיימים בעזרתו יתברך. מדברי רבינו לא נפל דבר. מאותו רגע כל הילדים שנולדו לה החזיקו ולא היו יותר הפלות.

רבינו נשלח בילדותו על ידי אביו רבי שלום להביא לחם מהמאפיה בעיר בנגרדאן שבדרום תוניסיה. כאשר יצא מהמאפיה שתי כיכרות לחם נפלו מידיה על הרצפה. רוח דיבוק נכנסה בו מאותו רגע. רבינו בכל פעם שראה אדם היה אומר לו במה הוא חטא. אנשים פחדו להיות בקרבתו. רק כאשר עבר בסמוך לגאון הצדיק רבי רחמים חי חויתה הכהן, היה אומר לו: "אל תפחד, אתה אין לך עוונות כלל".

הוריו לקחו אותו לאחד מצדיקי העיר שהסביר להם כי הרוח נכנסה בו בגלל שהעיר בנגרדאן לא היתה מיושבת בהתחלה אלא היתה מושב לחיצוניים. כשבאו בני האדם לגור שם, החיצוניים כעסו על כך ונכנסו בנער. בכלל מעשה זה רבינו התנזר מבשר ויין כל ימיו.

כאשר עלה לארץ הוא הפליג באוניה. במהלך ההפלגה באה רוח סערה והאוניה חישבה להישבר. רבי מגוץ הוציא מכיסו את חתיכת האפיקומן ששמר מליל הסדר והשליך אותה אל המים הסוערים. הים מיד נח מזעפו.

כאשר הציעו לאשתו הרבנית תיתה את רבי מגוץ, היא הלכה לסבתה הצדקת הרבנית ז'אלו ע"ה ואמרה לה: "כיצד אני אתחתן איתו, הרי הוא לא כהן?". (בזמנם הם הקפידו שבת כהן תתחתן אך ורק עם כהן). הצדקת ענתה לה: "רבי מגוץ הוא קדוש ותלמיד חכם ונחשב אף יותר מכהן".

(החומר באדיבות מכון 'ממלכת כהנים')

אנו מבקשים ממי שיש לו תמונות טובות יותר של הצדיקים או של הקברים
או אם לא שמנו את תמונת הצדיק או הקבר
ויש לו תמונה שהוא צילם או שקיבל ממישהו ששהוא צילם ונתן לו את זכויות יוצרים
להשתמש בה ולא הוריד אותה מאתר באינטרנט, אנא שלחו למייל

PnineZadikim@gmail.com

**למעוניינים לקבל את העלון ישירות למייל, יש לשלוח
בקשה PnineZadikim@gmail.com**

העלון מוקדש לרפואה והצלחת רחל ברכה בת פדילה דליה הי"ו ובני-ביתה
רפואת יהודה אריה בן רחל ברכה- רפואת הנפש ורפואת הגוף
ולהצלחת כל עם ישראל ובתוכם יוסף ליאור בן דליה אפרת ומשפחתו
והצלחה בכל העניינים, נחת יהודי מכל יוצאי חלציו וכן בחינוך הילדים